

TE GAST

In deze rubriek reageert een deskundige gast op een vraag of stelling. Deze week luidt de vraag: had Maarten LUTHER, met de publicatie in 1517 van zijn 95 stellingen tegen katholieke wantoestanden de aanstichter van de Reformatie, gelijk?

‘Lutherherdenking kan ook ons helpen’

Peter DE MEY

Hoogleraar rooms-katholieke ecclesiologie en oecumene aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, KU Leuven en voorzitter van de Katholieke Nationale Commissie voor Oecumene

Op 31 oktober vieren de protestantse Kerken traditiegetrouw het Feest van de Reformatie. Dit jaar zal het op die dag precies vijf eeuwen geleden zijn dat Maarten Luther (1483-1546) in het Duitse Wittenberg zijn 95 stellingen tegen wantoestanden in de rooms-katholieke Kerk publiceerde. Uiteindelijk leidde Luthers verzet tot de Reformatie en tot een breuk met de Kerk van Rome.

Al vele tientallen jaren nemen ook katholieke theologen volop deel aan het onderzoek naar de achtergronden van de publicatie van de 95 stellingen en naar de context waarin Luther destijds optrad. Zij droegen ertoe bij dat er meer dan voorheen aandacht is voor de elementen van continuïteit tussen de middeleeuwse theologie en de vroege Reformatie en voor de Rijnlandse mystiek

als inspiratiebron voor de augustijnernonnik die Luther in zijn jonge jaren was.

Vandaag wordt algemeen betreed dat Luthers kritiek op de aflatenhandel en andere kerkelijke misstanden in zijn tijd tot niet anders kon leiden dan de pauselijke veroordeling van hem en zijn navolgers. Een grotere waardering voor de oprechtheid van Luthers intentie om de Kerk van binnenuit te hervormen hoeft echter niet noodzakelijk te betekenen dat wij Luther in alles gelijk geven. Dat doet zelfs de wereldwijde gemeenschap van Lutherse Kerken niet. Die betreurt Luthers voorliefde voor polemiek en vooral diens antisemitisme.

Het *aggiornamento* (letterlijk: het bij de tijd brengen) van de katholieke Kerk tijdens het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965)

toont misschien nog het beste aan dat katholieken het met veel inzichten van Luther eens zijn (geworden).

Volgens Luther was enkel de Bijbel het Woord van God en is die toegankelijk voor iedereen. *Sola scriptura*, enkel de Schrift, heet dat bij protestanten. De katholieke Kerk zag daarentegen ook de traditie als gezaghebbende instantie. Vandaag beschouwen katholieken de traditie niet langer als een afzonderlijke bron van de openbaring naast de Schrift. Zelfs wie met leergezag is bekleed, moet zich onder Gods Woord plaatsen. De verkondiging van het evangelie wordt gezien als de primaire opdracht van het gewijde ambt en op papier wordt de Bijbel beschouwd als het hart van de Kerk. Vijftig jaar na het Tweede Vaticaans Concilie kan de Lutherherdenking ons, katholieken, misschien helpen daarvan nog meer bewust te worden en echt vanuit de Schrift te gaan leven.

De protestantse traditie leerde de katholieke Kerk ook het pries-

terschap van alle gedoopten beter te waarderen, al zal het concilie Luther niet nazeggen dat „iedere gedoopte er zich op kan beroepen gewijd te zijn tot priester, bisschop en paus”. Voor het concilie was de wisselwerking tussen de charisma’s van ieder lid van het volk van God belang-

in de Kerk. Een dergelijke ontwikkeling in de richting van een grotere synodaliteit (samenwerking, nvdr) brengt de christelijke Kerken dichter bij elkaar.

Voor Luther was de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof alleen het kernstuk van de Reformatie. Hij riep echter tegelijk op om „elke dag de genade van het doopsel te beleven”. Ook hier dienen katholieken Luther niet enkel gelijk te geven, maar ook zelf daarin te groeien. Op het theoretische vlak vormt de rechtvaardigingsleer sinds de *Gemeenschappelijke Verklaring tussen katholieken en lutheranen* (1999) geen twistpunt meer.

Raakten echter veel van onze medechristenen niet die „oprechte houding van berouw en boete” waartoe Luther opriep, kwijt? Misschien kunnen we als katholieken ook in de leer gaan bij levende, frisse protestantse gemeenschappen, om de genade van ons doopsel actiever te beleven. Ik wens de protestantse kerken in België een deugddoend Feest van de Reformatie toe.

© Reinhart Croon

Als katholieken kunnen we ook in de leer gaan bij levendige protestantse gemeenschappen

rijker dan het scherpstellen van hun onderscheiden identiteiten. In de postconcliaire periode leek dat evenwel vergeten te zijn.

Zowel in het spoor van Luther als van Vaticanum II benadrukt paus Franciscus vandaag opnieuw het karakter van de wijding als een dienst aan het hele godsvolk. Franciscus heeft er zelfs geen probleem mee dat actieve leden meer dan een louter adviserende bevoegdheid krijgen

LEZERSBRIEVEN

Reageren op artikelen? Schrijf naar **KERK & leven**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen of e-mail naar lezersbrieven@kerknet.be, met vermelding van uw naam en adres. De redactie behoudt zich het recht lezersbrieven taalkundig te bewerken en in te korten.

Kerk en politiek (1)

KERK & leven, 27 SEPTEMBER 2017

Wij gaan helemaal niet akkoord met het artikel *Als parochianen aan politiek doen*. Nergens in het evangelie zegt Jezus dat de apostelen of de kerkgemeenschap zich met politiek moeten bemoeien. Hij zei integendeel: „Geef aan de keizer wat de keizer toekomt.” Vroeger bemoeide de Kerk zich voortdurend met politiek, maar dat zijn zeker niet de mooiste bladzijden uit de kerkgeschiedenis.

Natuurlijk mogen katholieken aan politiek doen of op lijsten staan, maar de bisschoppen moeten niet tussenbeide komen om hen een steuntje in de rug te geven. Men heeft in het verleden heel wat woede opgewekt bij de Vlamingen. Denk maar aan standpunten over het Nederlands in het onderwijs, over Leuven Vlaams, over stemmen op de Volksunie.

De vicariale raad vraagt allereerst aandacht voor rechtvaardigheid. Toeval of niet, dat is ook het punt waarop een bepaalde politieke partij in Vlaanderen hamert. Het gaat over verbondenheid, over contacten met het middenveld, over vluchtelingen naar wie verwezen wordt zonder enig commentaar over hun plichten.

Men moet toch oppassen niet te duidelijk in bepaalde vaarwaters terecht te komen.

Hugo en Hella INGHELRAM, Middelkerke

Kerk en politiek (2)

KERK & leven, 27 SEPTEMBER 2017

Hoewel politiek voor een belangrijk deel ons leven bepaalt, is dat onderwerp taboe geworden en staat een meerderheid er afkerig tegenover. We hebben dus nood aan initiatieven die de politieke

betrokkenheid versterken. Het democratische tegengewicht voor de politieke machthebbers raakt meer en meer in verval en wordt uit verband gespeeld door handige polarisatie en het zaaien van haat.

Alle gemeenschappen kunnen daarbij helpen. De geloofs-gemeenschappen mogen niet aan de kant blijven staan.

Rechtvaardigheid, zorg voor de schepping, aandacht voor wie het moeilijk heeft in de samenleving en het stimuleren van verbondenheid tussen mensen zijn zaken waarover duidelijke stellingen kunnen worden ingenomen om te waken over onze democratische en menselijke waarden. We hebben nood aan een positieve boodschap om te streven naar een gelukkige gemeenschap van naastenliefde en verbondenheid.

Bernard DELANGE, Waregem

Advertentie

Mijn Stannah Siena, aangepast aan mijn behoeften

Documentatie en gratis prijsofferte op 0800 95 950

info@stannah.be

www.stannah.be

Naam + Voornaam
Adres
Postcode Tel :
Stad E-mail

Stannah sprl
Poverstraat 208, 1731 Relegem

Stannah